

Visie op onderwijs van het Don Bosco Onderwijscentrum

Vooraf

De visie op onderwijs van het Don Bosco Onderwijscentrum is gebaseerd op het pedagogisch project *In dialoog met Don Bosco*. Deze visie is geschreven voor iedereen die verantwoordelijkheid draagt voor het beleid in de scholen: leden van de algemene vergadering, leden van de raad van bestuur en directies. Het is hun taak deze visie in de Don Boscoscholen te implementeren via concrete beleidsplannen en actieplannen.

Uitgangspunten

Als Don Boscoscholen, verenigd onder de koepel van het Don Bosco Onderwijscentrum, willen wij aan jonge mensen kwaliteitsvol onderwijs bieden vanuit een christelijk-salesiaans perspectief. Deze kwaliteit streven we na vanuit een pedagogische benadering van de leerling. Opvoeding, pastoraal en onderwijs zijn voor ons immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. We werken hiervoor samen met alle betrokken opvoedingspartners vanuit het besef dat de school niet de eerste en enige actor is in het opvoedingsproces, maar daarin wel een specifieke taak heeft. De school neemt immers een eigen plaats in pedagogische ruimte tussen het gezin en de samenleving.

Bewust van de diversiteit in onze scholen, is ons aanbod erop gericht jonge mensen vanuit een bijbels-christelijk referentiekader te laten groeien in vrijheid, verantwoordelijkheid, verbondenheid en zingeving. Vanuit dit referentiekader gaat Gods liefde ons vooraf als gave, fundament en de zin van ons bestaan. Hieruit groeit de opgave om jongeren bekwaam te maken om, in respectvolle solidariteit met anderen, hun eigen leven te ontplooien en in handen te nemen. Zo kunnen ze mee bouwen en vorm geven aan een menswaardige maatschappij en een leefbare wereld. We willen daarbij zorg en aandacht hebben voor de beginsituatie, mogelijkheden en talenten van elke leerling die aan ons is toevertrouwd en een gepast antwoord zoeken op de vraag die de leerlingen ons (al dan niet expliciet) stellen. Vanuit onze salesiaans-evangelische inspiratie hebben we daarbij oog voor alle jongeren en in het bijzonder voor de meest kwetsbaren onder hen (materieel, familiaal, sociaal, cultureel, spiritueel...).

Wij kiezen ervoor om op te voeden en te onderwijzen vanuit de relatie en in dialoog. We willen leerlingen aanspreken op hun mogelijkheden en hen actief betrekken bij het oplossen van problemen en het aangaan van uitdagingen. We werken daarom aan een participatief klimaat in functie van het emancipatorisch proces van de leerling. Daarbij leren ze verantwoordelijkheid opnemen voor zichzelf, voor anderen, de wereld en de maatschappij. Om dit proces optimaal en in functie van de mogelijkheden van de leerling te laten verlopen, streven we daarbij naar een goede balans tussen ruimte en vrijheid enerzijds en structuur en grenzen anderzijds.

Wij geloven in een preventieve aanpak en begrijpen preventie daarbij veeleer in promotionele (ontwikkeling en weerbaarheid) dan in verhinderende (afscherming) zin. In deze context werken we aan een positief leef- en leerklimaat. De belangrijkste basishouding daarbij is de

'assistentie': de kwaliteitsvolle, hartelijke maar ook redelijke, ontwikkelingsbevorderende aanwezigheid bij de leerlingen. Elke leerling moet de kans krijgen zich 'goed' te voelen op school en daartoe de nodige structuur aangeboden krijgen, zodat hij vertrouwen kan ontwikkelen in zijn mogelijkheden en kan groeien in zelfwaarde.

In onze visie op onderwijs zijn een aantal bakens richtinggevend. Het pedagogisch project geeft voor ons de zinhorizon aan waarbinnen wij opvoeding en onderwijs willen vorm geven. Wij hebben tegelijk aandacht voor actuele onderwijskundige ontwikkelingen en brengen deze in gesprek met ons pedagogisch project. Enkel door het onderwijskundige en het pedagogische aspect van het leren met elkaar te verbinden kan ons pedagogisch project concreet gestalte krijgen. Ook leggen wij steeds ons oor te luisteren bij al wie betrokken is in dit proces en geven hen de ruimte om actief te participeren. We blijven gevoelig voor de tekenen van de tijd en gaan er positief-kritisch mee om. Zo krijgt de salesiaanse traditie, met Don Bosco als referentiefiguur, een actueel en uitnodigend gelaat.

Vertaling naar het schoolbeleid

Deze uitgangspunten dienen zich te vertalen in specifieke beleidskeuzes die vorm geven aan de concrete organisatie van het schoolgebeuren. Alle aspecten van de organisatie spelen daarin een eigen rol (strategische opties en planning, structuren, systemen, personeelsbeleid, leiderschapsstijl, cultuur). Zorg voor een aangepaste en mooie infrastructuur werkt daarbij ondersteunend.

De meest cruciale factor voor het realiseren van ons project is het engagement en de beweging van de betrokken personeelsleden. Enkel zij kunnen in hun dagelijkse praktijk zorgen voor kwaliteitsvol onderwijs en daarin handen, voeten en een hart geven aan het salesiaans project. Een goede samenwerking als team met ruimte voor inspraak en participatie, voldoende ondersteuning en begeleiding en zorg voor hun spiritualiteit, hun welzijn, hun welbevinden en hun draagkracht zijn daarbij onmisbaar. Zo worden zij telkens uitgenodigd en uitgedaagd om de dragende salesiaans-christelijke visie op een persoonlijke manier te integreren en gestalte te geven, te getuigen van de waarden en de hoop die in hen leeft en de dialoog hierover aan te gaan met de leerlingen.

Hierbij is het belangrijk aandacht te hebben voor de draagkracht van de school als geheel en van elk personeelslid in het bijzonder, deze in de mate van het mogelijke te versterken en te zoeken naar een goede balans met de uitdagingen.

Uitdagingen voor de scholen

- 1 Vanuit evangelisch uitgangspunt de meest kwetsbaren de juiste aandacht en zorg geven.
- 2 Een pastoraal beleid uitbouwen dat gericht is op alle leerlingen en personeelsleden.
- 3 Een schoolcultuur creëren die leerlingenvriendelijk is en waar een positieve, actieve betrokkenheid heerst (assistentie).
- 4 Investeren in een open en constructieve dialoog met de ouders en hen, als eerste opvoeders, zo goed mogelijk betrekken bij het schoolgebeuren en bij het leerproces van hun kind.
- 5 Een positief leefklimaat scheppen en de leerling zo begeleiden dat hij zich goed voelt

en goed functioneert en van daaruit alle kansen en talenten kan benutten en kan leren samenwerken en -leven met anderen.

6 Een degelijk curriculum aanbieden zodat de leerling zich maximaal kan ontplooiën en hem daarin zo begeleiden dat hij zijn opleiding kan vervolgen en afronden. De leerling die, om uiteenlopende redenen binnen dit curriculum niet tot zijn recht komt, oriënteren naar andere mogelijkheden van opleiding en begeleiding.

7 Preventief handelen en op die manier een gunstige ontplooiing van de leerling in de hand werken.

8 Leerlingen actief betrekken bij de oplossing van hun problemen en aanspreken op hun mogelijkheden. Assistentie is een uitgelezen kans om dit groeiproces op gang te brengen en te begeleiden.

9 Leerlingen opvoeden tot het nemen van verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor de anderen, de wereld, de maatschappij, voor de meest kwetsbaren.

10 Via participatieve oefenmomenten een leerproces van emancipatie op gang brengen. In dit proces zijn het schenken van vertrouwen en de stimulans van volwassenen onmisbaar.

11 Een duidelijk beleid voeren rond regels en normen om tot een vruchtbaar opvoedingsklimaat te komen. Daarbij de openheid bewaren om de dialoog aan te gaan over het beleid, de voorgehouden regels en normen en de onderliggende waarden met alle betrokkenen.

12 Als directie, leerkrachten en opvoeders op een constructieve wijze samenwerken met andere instanties en diensten: CLB, welzijnsdiensten...

13 Binnen het didactisch proces kwaliteitsvol onderwijs aanbieden.

a Het aanbod moet uitdagend en gesitueerd zijn. Leerinhouden die betekenisvol zijn, verhogen de betrokkenheid van zowel de leraar als van de leerlingen. Ze voorkomen dat leerlingen gedemotiveerd geraken en afhaken. Leerlingen leren niet uitsluitend voor later, maar ook voor nu.

b De leraar deelt die kennis, vaardigheden en attitudes en doet dit op een betrokken manier. Dit betekent dat hij die kennis geïntegreerd heeft in het 'eigen leven' en voor zichzelf betekenisvol gemaakt en/of een betekenisvolle plaats gegeven. 'Bewust onderwijzen we wat we weten, onbewust onderwijzen we wie we zijn'.

c Leerlingen leren niet uitsluitend op de school. Er is ook ruimte en aandacht voor het informele leren. Naast het formele leren is er ook het informele leren in al zijn verscheidenheid. In het didactisch proces kunnen we dit honoreren en de kansen die dit biedt aangrijpen.

d In het aanbod wordt tegelijk een goed evenwicht gezocht tussen de relevantie en bruikbaarheid van wat geboden wordt en de zorg voor een brede en algemeen menselijke ontwikkeling van de leerling. We willen leerlingen voorbereiden om een rol te kunnen spelen in de maatschappij zonder ons louter door het nuttigheidsdiscours te laten leiden. Leerlingen moeten zich op een kritisch-creatieve manier in die maat-

schappij leren bewegen en er zelf ook mee betekenis aan kunnen geven.

e Het leerproces voltrekt zich bij voorkeur van binnenuit: de leerling die intrinsiek gemotiveerd is om iets te leren, die graag leert. De kans daartoe wordt groter als, zoals reeds gezegd, het leren voor hun betekenisvol wordt. Toch heeft een leerproces ook altijd iets weerbarstig. Het vraagt vaak inspanning, moeite, training en volgehouden oefening. Het is ook niet altijd mogelijk de directe relevantie van leerinhouden duidelijk te maken. Daarom zal ook het van buitenaf motiveren belangrijk zijn. De relatie die de leerkracht met de leerling opbouwt is hierbij een van de belangrijkste hefbomen.

f Leren wordt niet alleen opgevat als een individueel ontwikkelingsproces maar ook als een sociaal en communicatief proces. Leren is op een Don Boscoschool ook een gemeenschapsgebeuren (een vorm van coöperatief leren), een gezamenlijk proces van leerlingen, leraren en schoolleiders. Het groepsproces versterkt het inzicht (het leren) van leerlingen. Er moet dus een goede balans gezocht worden tussen de aandacht voor het individuele proces van elke leerling en de aandacht voor het groepsgebeuren.

g Men maakt werk van integrerend leren. Dit betekent dat men leerlingen op een integrale manier benadert met oog voor alle dimensies van het mens-zijn (hoofd, hart en handen). Hierbij hebben we, in het spoor van Don Bosco, aandacht voor de ontwikkeling van cultuur en esthetiek, voor sport en spel.

h Men vertrekt vanuit een waarderende benadering voor de talenten van de leerlingen. Een belangrijke motivatie voor het leren is de bevestiging van de persoonlijke kwaliteiten van de leerling.

i Men daagt leerlingen tegelijkertijd ook uit om hun eigen grenzen te verleggen zonder daarom voortdurend vergeleken te worden met anderen. Dit zorgt voor een sterkere motivatie en een grotere diepgang van leren.

j Men maakt werk van een doordacht evaluatiesysteem dat aansluit bij onze leerlinggerichte visie en onze visie op leren. De lerende is daarbij niet meer het lijdend voorwerp maar bepaalt mee het evaluatieproces vanuit voorkennis over de inhouden en vooral de criteria vooraf gesteld door de leraar en/of het lerarenteam.

14 Zelfevaluatie gebruiken als een vorm van permanente bijsturing in het totale proces.

15 Een pro-actief nascholingsbeleid voeren vanuit deze visie.

11 maart 2010